

מהתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדרך היומית של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי שלמה הכהן רבינוביץ מראדומסק זצוק"ל בעל ה"תפארת שלמה" (נסתלק כ"ט אדר (תרכ"ו))

בימי חורפו כאשר נסע רבינו התפארת שלמה לצדיקי דורו, היה פעם בפרשיסחא אצל הרבי ר' בונים זצוק"ל. כשהגיע עברו אז הרבה חסידים לקבלת שלום, הרבי ר' בונים פשט ידו הקדושה והחזיקה על השלחן, וכל אחד אחז ביד ואמר שלום. רבינו התפארת שלמה עבר גם הוא בתוך הבאים, לקח שלום בחפזו והתערב בתוך המון החסידים.

פתאום השמיע הרבי ר' בונים קולו אל העולם, תדעו שהיה כאן אחד שנתן לי שלום ונגע ביד, והרגשתי שיש לזה "חכמת שלמה בקרב", מי הוא זה ואיזו הוא? רבינו התפארת שלמה הבין מיד שכונתו אליו, וברח מיד לאכסניא שלו, לקח ילקוטו ותרמילו, ונסע מפרשיסחא.

הרבי ר' בונים ציפה שישוטטו בכל העיר לחקור ולדרוש מי הוא זה. אך השלוחים באו בחזרה ואמרו, כי חיפשו ולא מצאו אורח הנקרא 'שלמה' בכל אכסניות העיר. וציפה הרבי ר' בונים לילך פעם שניה לברר אצל האכסניות מי שהו שם בזמן האחרון, עד שנתודע שרבינו התפארת שלמה שהה שם. מיד נתקרה דעתו של הרבי ר' בונים, ואמר אכן לזה נתכוונתי.

*

כשהרבי הקדוש רבי משה מלעלוב זצוק"ל הכין עצמו לסייע לארץ ישראל, הוא הלך להתיעץ עם רבינו התפארת שלמה אם הוא מסכים שהוא יסע לארץ ישראל, והשיב לו רבינו, כן. כשהרבי מלעלוב נסע לעיירות הסמוכות לקבץ כספים עבור הוצאות הדרך הארוכה, הוא לקח איתו את רבינו התפארת שלמה שיסייע לו בקיבוץ הכספים.

כשהגיעו שני הצדיקים לעיר לאפאשנא הסמוכה לקיעלץ, יצאו כל העיר לקראתם, הרב דמתא וכל התלמידי חכמים שבעיר, ובתוכם באו גם שני השוחטים של העיר, להראות את סכיניהם לשני הצדיקים. הרבי מלעלוב אמר לתפארת שלמה, שיקח את החלפים של השוחטים ויבדוק אותם.

ומאד מאד הטבו בעיניו של התפארת שלמה החלפים שלהם, וראה שלבד אומנות השחיטה שלהם, הם גם תלמידי חכמים ויראי שמים מופלגים. מיד רץ רבי מלעלוב ואמר לו, תראה את החלפים הנפלאים, הם טובים מאד, ממש לא ראיתי עדיין כמותם, וכי אינו בדין שלא יצא חס ושלוש שום דבר טריפה מהחלפים האלו, מה אתם אומרים?

לקח גם הרבי מלעלוב את החלפים בידו, ונענע גם כן בראשו כמתפלל ואמר, נפלא נפלא, אכן צדקתכם בדבריכם, בודאי לא נכון שיצא דבר טריפה מתחת החלפים הללו. השוחטים לקחו בחזרה את החלפים לידם והלכו להם.

מיד לאחר מכן נעשה דבר פלא גדול שכל העיר רעשה מזה, מיום הזה והלאה לא אירע שום טריפות בבית המטבחים של שני השוחטים האלו! עבר חודש, שנים, שלש, חצי שנה, ולא נמצא שום טריפה. השוחטים עצמם כבר נתביישו לפני הקצבים, איך יתכן פלא כזה שלא יאירע שום טריפות.

רק לאחר שעבר שנה תמימה מאז שהצדיקים ראו את החלפים, באותו יום ממש בשנה הבאה, חזר הדבר לקדמותו, שלפעמים מצאו שהבהמת היו טריפות כדרך העולם. וראו מזה גודל כח הצדיקים, שבאמירתם כלאחד יד פעלו שלא יבואו בעלי חיים טריפה לגבולם.

איזה דבר לא נתן מנוח לרבי הקדוש משינאווא זצוק"ל

כל יהודי יכול לעלות לגדולה בכל רגע

בזמן מסירת השיעור, בורא עולם האיר לי ווארט נפלא בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא. למדנו לאחרונה לשון בדף היומית (ב"ק טו:), אלא אמר רבא, האי מילתא קשי בה רבה לרב יוסף עשרין ותרתין שנין, רבא הקשה קושיא לרב יוסף במשך עשרים ושתים שנה, ולא איפרקה, ורב יוסף לא מצא לזה תירוץ, עד דיתב רב יוסף ברישא ופרקה, עד שרב יוסף נהיה ראש ישיבה כשרבה נפטר, ואז הוא תירץ את הקושיא, ששינוי השם כשינוי מעשה דמי וכו'.

מורי ורבותי, כמה חיזוק אפשר לשאוב משלש שורות אלו בגמרא. אדם לא עליכם מתמודד בקושי עשרים ושתים שנים, אין לו פרנסה, אין לו זרע של קיימא, אין לו נחת מהילדים לא עליכם וכו' וכו'. אך בסוף יגיע יום, ופרקה, מלשון ויפרקנו מצרינו (תהלים קלו, כד), הקב"ה יאמר לצרותיו די, והענינים מסתדרים שלא כדרך הטבע.

עוד קוועטש, למה דוקא כשרב יוסף נהיה ראש ישיבה הוא זכה לתרץ את הקושיא. יש על זה הרבה רייד במפרשים, בפשטות החסבר לזה, כי כשעלה לגדולה ונהיה ראש ישיבה, הוא זכה לסייעתא דשמיא מיוחדת. וכך מובא בהגהות יעב"ץ, שהגמרא בא להגיד בזה, שהעולה לגדולה זוכה שמגלין לו טעמי תורה.

אך מורי ורבותי, וואס איז די הגדרה - מהו ההגדרה של 'עולה לגדולה', מהו מען דען באקומען א שטעלע? האם מוכרחים לקבל איזה תפקיד? הבה נלמד ביחד שטיקל רמב"ם, ונראה מזה, שכל יהודי בכל רגע נתון יכול לעלות לגדולה.

וכך לשונו הקדוש בהלכות שמיטה ויובל (פ"ג ה"ג), "ולא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם", אוסטרליה, ארה"ב, קנדה, אירופא, ארץ ישראל, "אשר נדבה רוחו אותו, והבינו מדעו, להיבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעבודו, לדעה את ה', והלך ישר כמו שעשהו האלקים, ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם, הרי זה נתקדש קדש קדשים, והיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים". כל יהודי בכל רגע נתון, יכול לעשות שינוי חשיבה ולעלות לגדולה, וברגע שיעלה לגדולה, יפתח לו כל מעיינות החכמה בסייעתא דשמיא.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ק דף טז, כ"ז טבת תשפ"ד)

השמחה באמצע סעודת ראש חודש

הגמרא בדף היומית שלנו (ב"מ טו:), ניחא ליה דלא נקרייה גזלנא - נוח לאדם שלא יקראו אותו 'גולף'. ראיתי סיפור נפלא בספר שיח זקנים, להרב הגאון רבי ישראל חיים אשרי, וכך הוא מספר, שהיה יהודי אחד שהיה גר בעיר בארשוב, ובשביל הבקנעס - המסחר שלו, הוא היה נוסע לכל מיני עיירות.

פעם הוא שמע, שהייליגער שינאווער רב - שהרבי הקדוש משינאווא זצוק"ל, עורך טיש בראש חודש, והוא רצה להיות בשולחן הטהור בראש חודש. כשהגיע לרבי משינאווא לא היו שם הרבה אנשים, הוא ניגש לרבי, הרבי אמר לו שלום עליכם, והתעניין אצלו מי הוא ומאיפוא הוא מגיע, ענה היהודי שהוא גר בעיר בארשוב.

כשהרבי שמע שהגיע לכאן יהודי מבארשוב שמח מאד, ואמר לו, ס'איז שוין לאנג נישט געווען דא א איד פון בארשוב - כבר הרבה זמן לא היה כאן יהודי מבארשוב. הרבי הוציא כסף מכיסו ונתן לו, וביקש ממנו שישתדל שבסוף הזה יבנו ספסלים בתחנת מסילת הברזל לא רחוק מבארשוב.

כשהיהודי יצא, שאלו המקורבים את הרבי, מה היה השמחה המיוחדת מזה שהגיע כאן יהודי מבארשוב, ולמה הרבי שלח כסף לבנות את הספסלים דוקא שמה. סיפר להם הרבי משינאווא, שהוא נסע פעם באיזור הזה, ופתאום הגיעו גויים אכזרים והתחילו לזרוק אבנים על העגלה, מיד ברח העגלון לצדי הדרך, ונכנס בתוך שדות של אנשים פריטים כדי להחביא את עצמו, ועל ידי זה הוא קלקל טיפה את השדות. וכבר הרבה זמן שהדבר לא נתן לו מנוח, כי הוא חייב לשלם את הגזילה, אך מהיכן הוא יכול לדעת לאיזה גויים שייכים השדות.

והחליט לעשות כמו שלמדנו לאחרונה בדף היומית (ב"ק צד:), אם אינו מכיר, יעשה בהם צרכי ציבור. ולכן הוא חיכה זמן רב שיגיע אליו יהודי מבארשוב, כדי שיוכל לשלוח על ידו כסף עבור צרכי הרבים בעיר, ולכן הוא שמח שסוף סוף הגיע יהודי מבארשוב, ואכן נתן לו כסף לבנות ספסלים ליד תחנת הרכבת שהם צרכי רבים.

מהסיפור אפשר ללמוד מוסר השכל, עד כמה היה לרבי עול, שהוא צריך לשלם את הקלקול שנגרם על ידו לגויים, אפילו שזה היה באונס, הרי הרבי ברח מהגויים שזרקו עליו אבנים, אך הרבי רצה להיות נקי לגמרי מחשב גול.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ק דף צה, כ"ו שבט תשפ"ד)

הרי זה
נתקדש
קודש
קדשים

בורא עולם האיר לי ווארט נפלא בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא. הגמרא בדף היומי בבבא קמא (ז:), אמר רב ששת, אמניא, כי ניים ושכיב רב אמר להא שמעתא. בפשטות הכוונה, שרב ששת אומר, שרב אמר את השמועה הזאת בזמן שנמנם ושקע בשינה, דאילו היה ער, לא היה אומר כאלו דברים. ולפי פירוש זה הוא ענין של ביקורת, שרב לא היה בצלילות הדעת. אבל מורי ורבותי אפשר ללמוד מפה יסוד עצום בדרש ואולי גם בפשט, שהתנאים והאמוראים הקדושים למדו תורה עד אפיסת הכוחות. ותוך כדי שהם שקעו בשינה, הם עדיין חשבו על תורה, הם חלמו על תורה, כל השיג ושיח שלהם עשרים וארבע שעות היה סביב תורה. דודי זקני מצדיקי ירושלים רבי אברהם חיים ברים זצוק"ל, פגש את מרן פאר הדור החזון איש כשהכרית של המיטה נמצאת מתחת לרגלים, הוא שאל, רבי מאי האי? למה הכרית לא מתחת לראש. אמר לו החזון איש, אם עוד היה לי כח להעביר את הכרית מהרגלים לראש, הייתי לומד תורה בזמן הזה. ואומרים שכשמרן החזון איש כותב, שאין לו את הספרים 'בהישג יד', כונתו שהוא צריך ללכת לחדר אחר בשביל לקחת את הספרים, ואין לו הזמן לזה. כך היה השקיעות וההתמדה שלו בלימוד התורה. על זה הדריך, כי ניים ושכיב רב אמר להא שמעתא, זה לא דוקא בגדר של ביקורת, רק יש בוה גם המון מוסר השכל לנו, איך אנחנו צריכים לקיים ובהם נהגה יומם ולילה. (מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ק דף סח, כ"ח טבת תשפ"ד)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן אדמו"ר מזוטשקא שליט"א

בגליון הקודם (רז - פרשת תצוה) סיפרתי, שבכ"ח שבט יומא דהילולא קדישא של מרן הרבי בעל הנזר דוד מזוטשקא זצוק"ל, זכיתי לבוא לטיש יארצייט, אצל בנו ממלא מקומו בקודש, הוד כבוד קדושת מרן הרבי שליט"א.

אחרי הטיש כשזכיתי להיכנס לקודש פנימה, אמרתי לרבי שליט"א, שבטיש שרו 'בגלל אבות תושיע בנים', האם הרבי זוכר את הסבא קדישא הרבי הזקן רבי איתמר מנדבורנה זצוק"ל, ענה הרבי שהוא זכה שהוא יהיה הסנדק שלו, אבל הרבי שליט"א היה גר אז בארה"ב, והסבא רבי איתמר עלה אז לארץ ישראל. ועם כל זה אמר הרבי, מונח בזכרוני די הייליגע צוֹרָה - הצורה הקדושה של הסבא רבי איתמר.

שאלתי על הדוד מרן הרבי הקדוש הדבר חיים מנדבורנה זצוק"ל, ענה הרבי שהוא זוכר טוב את מרן הדבר חיים מערד, כי פעם נסע גם זקינו הנחל יצחק מזוטשקא לערד והיה ביקורים זה אצל זה, הוא הגיע לזקינו, וזקינו הגיע אליו, היה שיחות יקרות מאד ביניהם.

שאלתי את הרבי, מה היה השק שהרבי הנחל יצחק מזוטשקא זצוק"ל סחב בשואה. אמר הרבי, שזה היה שק של כתבים, והגרמנים ימח שמם וזכרם היכו אותו על זה, כי הם סברו שיש שם רכוש יקר, ובסוף גנבו לו את זה. שאלתי את הרבי, אז אין שום דבר מהכתבים? ענה הרבי בצער גדול, הם שרפו לו את כל הכתבים, נשאר ממש כמה דפים בודדים.

הרבי מספר על המהפכה שעשה מרן הנחל יצחק בארה"ב בבורו פארק, 13 אוניו' רחוב ידוע בבורו פארק הוא הפך לגמרי, זה היה מקודם רחוב שהיה לא עליכם כל כולו פתוח בשבת, ובזכותו כל הרחוב נסגר בשבת. בכל שבת הוא היה הולך מחנות לחנות ושכנע לשמור שבת, עד היום עוד יש תעודה 'חנות שומר שבת', שהסבא נתן לחנויות שומרי שבת, עוד אפשר לראות את זה.

שאלתי על הקשר למרן הבבא סאלי, ומספר הרבי שהוא זכה להיות עם אביו ועם הסבא אצל הבבא סאלי, והיה חביבות גדולה מאד. בסוף שאלתי את הרבי, מה הדבר הכי נכון לתשובה בימי השובב"ם. יש מקומות שמתענים בחמישי, יש מקומות שמתענים בשישי, בסלונים לומדים חמש שעות רצופות, יש כאלו שמתענים עד אחרי קידוש. אמר הרבי, כל אחד צריך להתנהג לפי תכונות נפשו, אבל אי אפשר לקבוע לציבור דרך של תעניתים וצומות רק ליחידים, אבל לציבור כבר כתוב באוהב ישראל פרשת ויחי, שעיקר ימי השובב"ם זה יגיעת התורה, זהו ההדרכה הכללית לציבור.

לסיום ביקשתי מהרבי סיפור על אביו הקדוש. הרבי מספר שנכנס אליו יהודי שהיה צריך ישועה של שידוך, הוא היה שבור נורא ובכה. אמר לו הרבי זצוק"ל, אני יכול לתת לך דבר אחד, אמרתי היום שלש פעמים תהלים בזה אחר זה, איך גיב דיר עס אַ מתְנָה - אני נותן לך את זה במתנה. ומיותר לציין שהיהודי נושע מיד בשידוך.

בסוף השיחה הרבי בירך אותי ברכות לרוב, שבזכות זיכוי הרבים יפתחו כל ההשפעות עד בלי די, ס'זאל זיך גיסקן אויף דיר הַשְפָּעוֹת - שישפך עליך השפעות טובות.

נברך את מרן הרבי שליט"א, יאריך ימים על ממלכתו, שזכותו של אביו הקדוש יגן עלינו, ושיבדל לחיים טובים ארוכים הרבי שליט"א ילווה אותנו בקרוב ממש לקבל פני משיח צדקנו, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ק דף צח, כ"ט שבט תשפ"ד)

מקולמוסם של הקוראים

כהאי לישנא, "מה אתה הולך לעשות?! ונתעורר מזה מאוד, ואזר עוז ותעצומות לעמוד בניסיון, ומנע עצמו מן העבירה.

כאשר הגיע לספר לאביו מה שאירע עמו, האיך שניצול מניסיון קשה על ידי שראה על דיו יהודי בעל צורה, שהגיע לעוררו ולסייע בעדו לעמוד בניסיון, ותיאר לו את צורתו של אדם זה, הראה לו אביו תארו וצורת קדשו של אאזמו"ר הקדוש, ומיד נתחלחל בקרבו, והכיר מיד שצורתו של זקני הק' אשר הוא נושא את שמו, נדמנה לפניו והצילתו מרדת שחת.

והוא כענין מה שאמרו חז"ל אצל יוסף הצדיק (סוטה לו:), דמות דיוקנו של אביו נדמנה לו בחלוו, ומכוח זה עמד בניסיון אצל אשת פוטיפר, ומצינו בספרים דכשאדם עומד בניסיון, אזי יצייר לפניו צורת רבו, והוא סגולה שיוכל לעמוד בניסיון.

כבוד ובידידות מרובה
חיים יעקב אריה סופר

לכבוד הגאון הגדול, המזכה הרבים, מחזק לבבות הנשברים, הרב קובלסקי שליט"א

לפניכם סיפור מפעים ומבהיל שאירע בשנים האחרונות, שמעתי מידידי האברך היקר בשם ר' מאיר קארן הל"ו שסיפר בשם רבו האדמו"ר מביאלא בית שמש שליט"א על תוקף גדולתו וקדושתו של זקינו הקדוש בעל הקדושות חלקת יהושע' מביאלא זיע"א המלמדת אותנו על כוחו של הצדיק אף לאחר מיתתו, דהרי צדיקים במיתתם קרויים חיים, וזה דבר הסיפור:

עובדא ידענא על יהודי אחד בשם **יחיאל יהושע** הקרוי על שמו של זקני הקדוש, ברם יהודי זה לא עליו ולא על שום איש ישראל, סר קצת מן דרך התורה והמצוות, והגיע למקומות הרחוקים מהקדושה רחמנא ליצלן.

פעם אחת עמד לפניו ניסיון קשה ומר שהביא עליו היצר הרע, וכמעט שנפל ברשתו אשר טמן לו, כאשר אחז פסיעה אחת לפני נפילתו לבור, הרגיש פתאום טפיחה על שכמו, הוא הסתובב וראה אדם בעל צורה עומד לידו ואומר לו

מאוצרות המועדים

אמרו (תענית כט), כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה, כך משנכנס אדר מרבין בשמחה, וקשה מהו הלשון כשם, ועוד לשמחה מה זו עושה. והנראה שזה הוא סדר פרשיות שקורין פרשת שקלים שלשים יום קודם ראש חודש ניסן, כמו שאמרו (שקלים פ"א א) באחד באדר משמיעין על השקלים.

והוא, כי כאשר נאמן באמונה שלימה בחסד עליון, אשר יגאלינו בניסן הבא עלינו לטובה, בודאי היינו נגאלין, כי בכל שנה ושנה אנו מודים ומשבחים על גאולתינו ועל פדות נפשינו, כי בכל שנה נמחה קצת מזרע עמלק ונעשה מקצת גאולה למעלה, אשר לזאת נצטוונו לתת פדיון נפשינו מחצית השקל, להכריע עצמינו לכף זכות, ולהדיבך בדבק טוב בחלקנו יוצרנו באור פני מלך חיים.

זהו שאמרו כשם שמשנכנס אב וכו', כמו שמעטין בשמחה מיד בהכנסת אב, ואנחנו באים לעצבות גדול, על מקדשי ה' אשר חרבו, לעומת זה מראש חודש אדר עד ראש חודש ניסן נהפך האבל לששון, והתוגה לשמחה, כי אנו מאמינים שישש ה' עלינו לטוב לנו כל הימים להחזיר העטרה ליושנה, ונזכה לגאולתינו ופדות נפשינו. (מנחם ציון - רימינוב פקודי)

הדברי תורה לע"ג הרב החסיד רבי עקיבא יוסף בן הגאון רבי מרדכי דוד זצ"ל • לרפואת מרת לאה בת מלכה • לזכות מרדכי דוד בן לאה לזיווג הגון וטוב במהרה

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661